

A hálátlanság vasárnapja

Időpont: Szentháromság utáni 14. vasárnap, 1956. szeptember 2.

Alapige: Lukács 17,11-19.

És lőn, mikor útban vala Jeruzsálem felé, hogy ő Samariának és Galileának közepette méne által. És mikor egy faluba beméne, jöve elébe tíz bélpoklos férfi, kik távol megállának: És felemelék szavokat, mondván: Jézus, Mester, könyörülj rajtunk! És mikor őket látta, monda nékik: Elmenvén mutassátok meg magatokat a papoknak. És lőn, hogy míg odamenének, megtisztulának. Egy pedig ő közülök, mikor látta, hogy meggyógyult, visszatére, dicsőítvén az Istent nagy szóval; És arczczal leborula az ő lábainál hálákat adván néki: és az Samariabeli vala. Felelvén pedig Jézus, monda: Avagy nem tízen tisztulának-é meg? A kilencze pedig hol van? Nem találkoztak a kik visszatértek volna dicsőséget adni az Istennek, csak ez az idegen? És monda néki: Kelj föl, és menj el: a te hited téged megtartott.

Egyházunkban régi szokás, hogy a vasárnapokat az igehirdetés alapjául kirendelt óegyházi evangéliumi szakasz alapján nevezik el. Így beszélünk például a jó pásztor vasárnapjáról, vagy a magvető vasárnapjáról. Ezen az alapon a mai vasárnapot a hálátlanság vasárnapjának lehetne elnevezni, mert a mai ige az ember hálátlanságáról állít elénk szörnyű képet.

Nincs Istennek hálátlanabb teremtménye, mint az ember. Ha a macskának tejet adsz, hozzád dörgölődzik s dorombol, mintha csak mondaná: Gazdám, köszönöm, hogy volt számomra egy percnyi időd és szíved s ennem adtál. Ha a kutyának odadobsz egy falat kenyeret, farkcsóválva fejezi ki háláját. A ló, mikor meglátja gazdája kezében az abrakos tarisznyát nyerít s ez a nyerítés nemcsak az abrakot köszönti, hanem a gazdát is. A virágillat és a madárdal is égre szálló hálaadás. Csak az ember zsugori ezzel a szóval: Köszönöm. Mindez pedig nem költészet, hanem Isten ígéjének szomorú megállapítása. Maga Isten mondja Ézsaiás próféta ajkán keresztül: „Az ökör ismeri gazdáját..., az én népem nem figyel reá!”

A tíz bélpoklos meggyógyításának története megmutat nekünk egyet s mást abból, hogy miért ilyen hálátlan az ember.

1. Azért hálátlan az ember, mert hamar elfelejti előbbi nyomorúságát.

Az a tíz ember, akiről ez a történet szól, szörnyű betegségben szenved. Bélpoklosok. Ragályos betegek, kiket elűzött hazulról a család, kitaszított a társadalom. Még templomba sem mehettek.

Csoportokba verődve barlangokban tengették életüket. Lassacskán elevenen megrothadtak. Nem volt más reménységük, csak az, hogy egyszer megkönnyül rajtuk az irgalmas halál.

Aztán egyszerre mindez a múlté lett. Zsebükben ott a hivatalos papi írás arról, egészségesek. Mehetnek haza a családjukhoz, az emberek közé, látogathatják az istentiszteletet. Nem a halál áll már előttük, hanem az élet. Naptár szerint nincs még messze tőlük a nagy nyomorúság. Nem múltak el még azóta évek, sőt hónapok sem. Csak napok távolára van tőlük a nyomorúság és mégis úgy elmerül a feledés tengerébe, mintha sohasem lett volna.

Hihetetlen gyorsan tudjuk elfelejteni a nyomorúságunkat, ha már elmúlt. Néha ugyan még számon tartjuk, de már csak azért, mert önfontossági érzésünket növeli nyomorúságunk érdekes története, vagy csak azért, hogy jogcímünk legyen panaszt emelni Isten és a sorsunk ellen, de ez az emlékezés már nem hálára indító erő; legfeljebb dicsekedésre és panaszkodásra indít.

Leggyorsabban a bűnmardosás nyomorúságát feledjük el. Úgy viselkedünk, mint a gyermek, aki az egyik pillanatban még remegve áll apja haragos tekintete előtt, mert rossz fát tett a tűzre s most tudja, hogy büntetés vár rá, de a másik pillanatban, miután bocsánatot kapott, mindent feledve boldogan száguld a játéka felé. Hányszor történik meg, hogy mikor elvonul fejük felől az ítélet fenyegető fellege, visszatérünk ugyanazokra a gonoszságokra, melyeket azelőtt cselekedtünk!

2. Azért is hálátlan az ember, mert hamar elfelejti előbbi imádságát.

Jézus híre eljutott a bélpoklosokhoz is. A csodatörténetek szárnyra keltek s reményt keltettek a reménytelen szívekben. A bélpoklosok sem a megváltó halált várták már, hanem a Megváltó Jézust. Mikor híre járt, hogy a vidékükön megy át, kimentek az útra, hogy találkozzanak vele. Mikor feltűnt a látóhatáron Jézus és követőinek csoportja, már messziről kezdtek mondani az imádságukat: „Mester, könyörülj rajtunk!” A könyörgés hangját is feljegyezte az evangélium. Ezt mondja: „Felemelék szavukat, mondván”, tehát kiáltottak. Mivel a bélpoklosság a hangszálakat is megtámadta s jellegzetesen rekedtté tette a betegeket, el lehet gondolni, mily hatalmas erőfeszítést kellett ezeknek a nyomorultaknak tenni, mikor már messziről észre akarták vétetni magukat Jézussal. Minden erejüket beleadják ebbe az imádságba.

Imádságukra furcsa felelet jön. Jézus nem tesz csodát, nem ír elő nekik valami különleges gyógymódot, csupán elküldi őket Jeruzsálembe a papokhoz. Útközben meggyógyulnak. Mire a papokhoz érnek, már megkaphatják az egészségügyi bizonyítványt. Az időtávolság és a lassú, fokozatos segítség miatt azonban mindezt már nem tekintik imádságteljesítésnek s ezért nincs hála a szívükben.

Isten segítségé és imádságunk elmondása között ma is sokszor van ilyen időtávolság. Néha nem napok, hanem hetek, hónapok, sőt évek múlva érkezik meg a segítség. Mi már el is felejtettük, hogy kértük, de Isten nem felejtette el. Isten imádságmeghallgatásként adja, de mi már egyáltalán nem látjuk annak, mert csak azt tekintjük imádságmeghallgatásnak, mikor imádságunkat nyomban követi a segítség. Elfelejtkezünk arról, hogy az ilyen közbeeső idő hitünk és engedelmisségünk próbája. A bélpoklosok ezt a próbát kiállották, mi azonban sokszor elbukunk már azon, hogy nem merjük hinni a hihetlent s nem merünk engedelmeskedni annak, aminek nem látjuk az értelmét.

A bélpoklosok is elbuknak azonban azon, hogy imádságukra lassan, fokozatosan jön a segítség. Mi is csak az azonnali és teljes segítséget tekintjük hála indító imádságmeghallgatásnak, pedig az Úr ma is sokszor úgy segít, hogy erőről erőre jutunk. /Zsolt. 84,8./ Mire a végére érünk, elfelejtjük, hogy imádkoztunk érte.

3. Azért is hálátlan az ember, mert hamar elfelejti, hogy kegyelmet nyert.

A bélpoklosok nem így könyörögtek: Mester, gyógyíts meg minket!, hanem így: „Mester, könyörülj rajtunk!” Tudták, hogy kegyelem nélkül nincs gyógyulás, de a kegyelmet követheti a gyógyulás, ezért nem gyógyulásért könyörögtek, hanem kegyelemért. Tudták, hogy csak kegyelem az, ha Jézus csinál velük valamit.

Az Úr kegyelme egy tanácsban nyilvánult meg: „Elmenvén mutassátok meg magatokat a papoknak”. /14. v./ Elindulnak. Amint mendegélnek, egyszer csak úgy látják, mintha gyógyulnának a sebeik s mintha új élet pezsdülne tagjaikban. Mire beérnek Jeruzsálembe, meggyógyulnak s megkaphatják a felszabadító bizonyítványt. Hazafelé indulva első gondolatuk biztonnal ez volt: Jézus nemcsak tanácsot adott, hanem meg is gyógyított minket. A második azonban már ez volt: Jézus nem is gyógyított meg minket, csak tanácsot adott. A harmadik még tovább ment: Jézus tulajdonképpen tanácsot sem adott, hiszen csak azt mondta, ami elő van írva a törvényben s amit nélküle is tudtunk. A negyedik gondolat már ki is mondta: Tulajdonképpen nincs is neki semmi megköszönni való. Természetesnek tartják azt, amit pár nappal azelőtt még kegyelemnek tartottak és amiért kegyelemként könyörögtek.

Mi is azért vagyunk olyan hálátlanok, mert sokszor természetesnek tartjuk azt, ami kegyelem. Pedig semmi sem természetes, minden kegyelem. Természetes csak a kárhozat. Ezért írja Pál is, hogy a kárhozatató ítélet kimondásakor Isten előtt bedugatik minden száj. /Róma 3,19./ Senki sem mer tiltakozni ellene, senki sem meri védeni magát, oly nyilvánvaló, olyan magától értetődő, oly természetes, hogy ha nincs kegyelem, akkor el kell kárhoznunk.

Ha többet gondolnánk arra, hogy Isten belenyúlása földi életünkbe mindig kegyelem s hogy a kegyelem sosem magától értetődő, természetes, hanem mindig természetfölötti, rendkívüli, megmagyarázhatatlan és kiérdemelhetetlen, akkor több lenne a hála is a szívünkben és életünkben.

4. Azért is hálátlan az ember, mert hamar elfelejti, hogy Jézus várja a hálát.

A történet világosan mutatja, hogy Jézus várja a hálát. Számon is kéri az egyetlen hálás gyógyulttól: „A kilence pedig hol van?” Nem önmagáért, hanem mi miattunk várja a hálát. Nem neki van reá szüksége, hanem minekünk. Ő nem lesz több az emberek hálájával s nem lesz kevesebb az emberek hálátlanságával, de mi igen. A hálátlanság megszegyenít, a hála meggazdagít. A hálátlanság igényessé s boldogtalanná tesz, a hála megelégedetté és örvendezővé.

A tíz bélpoklos közül azonban kilenc nem gondol arra, hogy Jézus várja. Csak arra gondolnak, hogy várja őket a rég nem látott otthon, az elveszített család, a félbemaradt munka s repülnek hazafelé. A tizediknek is volt bizonytalanság családja, otthona, örült is, hogy újra láthatja majd, az volt azonban a meggyőződése, hogy minden várhat, csak Jézus nem várhat hiába. Ezért ment vissza Jézushoz dicsőséget adni Istennek.

A mi hálánkat is várja Jézus. Velünk nagyobb tette, mint a tíz bélpoklossal. Azoknak csak a testét gyógyította meg, nekünk a lelkünket tisztította meg. Azok előtt csak a földi családi hajlék s a földi Jeruzsálem ajtaját nyitotta meg, előttünk a mennyei Jeruzsálem kapuját tárta ki. Nekik csak tanácsot, ígét adott, értünk vérét hullatta a Golgothán s ezzel a vérrel tisztított meg minden bűntől. „Mily nagy az Úr kegyelmessége, Van-e ember kit meg nem hat? Van-e szív, mely mindent feledve, Az Istennek hálát nem ad?” Sajnos, van. A többség ilyen. Tíz közül kilenc.

Hiszem, hogy itt is vannak azért, akik dicsőítik az Istent nagy szóval s arccal leborulnak Jézus lábainál, hálákat adván neki azért, hogy megtisztultak. Ott vagy-e közöttük? Vagy azok között vagy, akiket hiába vár Jézus s akiket így keres: „A kilence pedig hol van?” /17. v./ Jöjj! Adjunk hálát a megöletett Báránynak! Magasztaljuk együtt megtisztító vérét! Ámen.